

SPOROČILO ZA MEDIJE
SVETOVNI DAN OZAVEŠČANJA O RAKU TREBUŠNE SLINAVKE:

NOVA GORICA, 17. november 2021

Tretji četrtek v novembru (v letu 2021 je to 18.11.) **obarvamo v viola in ga obeležujemo kot svetovni dan raka trebušne slinavke** (v strokovnih krogih – pankreas). **To je rak, ki ima eno izmed najslabših statistik preživetja; pet (5) let po diagnozi živijo le še pod 4 odstotkov obolelih. Za primerjavo: pri raku dojke je odstotek preživetja skoraj 85-odstoten!**

Za **rakom trebušne slinavke v Sloveniji vsako leto zbolijo čez 400 ljudi** (oba spola; na Goriškem okrog **20**), **v letu 2018** (zadnji podatki z Registra raka) – **418 ljudi**. Od tega števila jih je že **umrlo 400**. Stopnja umrljivosti je pri raku trebušne slinavke najvišja med raki. **Povprečno bolniki živijo 4,6 mesecev po diagnozi**. Žal, statistika se v zadnjih štiridesetih letih pri raku trebušne slinavke ni spremenila, je slaba. Pri večini ostalih rakih v tem času je krivulja petletnega preživetja naraščala. **Možnosti za daljše preživetje imajo bolniki, ki jim bolezen odkrijemo v zgodnjih stadijih, ko je še možna operacija**. Odločilnega pomena za preživetje bi bilo zgodnje odkritje bolezni.

Slika 1.: **INCIDENCA C25 2018**

	Incidenca (število novih primerov)		Goba incidenčna stopnja na 100.000 preb.		Starostno standardizirana incidenčna stopnja (evropski standard)	
	Slovenija	Goriška SR	Slovenija	Goriška SR	Slovenija	Goriška SR
Moški	234	10	22,7	17,0	15,6	9,4
Ženski	194	7	18,7	12,0	10,3	4,9
Oba spola	428	17	20,7	14,5	12,6	6,8

Razlogov za tako slabe rezultate zdravljenja in preživetja je več, eden najpomembnejših pa je v poznem odkritju te bolezni. Simptomi so rahlo nejasni, ljudje jih spregledajo ali jim ne namenijo zadostne pozornosti. *»Bodimo zlasti pozorni na »brez razloga« slabo počutje, ki traja, zelo temen urin, svetlo sivo blato, nenamerno izgubo teže, morebitno nihanje krvnega sladkorja ali porumenelost kože, ter bolečine v žlički ali v hrbtu v višini, kjer si ženske zapenjajo nedrček. Prav bolečina marsikoga zapelje, da posega po sredstvih proti bolečinam, išče vzrok težav v slabi vzmetnici ali pretegnjenih mišicah ter jih rešuje pri ortopedu. Ni redko, da bolezen odkrije naključno prav ortoped po slikanju hrbtenice s CT. Naj se to ne dogaja, zato dajmo prej pomisliti na možnost raka trebušne slinavke, tudi pri obiskih pri svojem prvem, osebnem ali družinskem zdravniku«*, priporoča pridr. prof. dr. Marko Vudrag, dr. med., predsednik Društva ko-RAK.si. Njegov poudarek je v tem, da ob naštetih težavah nikakor ne čakajmo, ampak pojdemo k zdravniku, ki nas bo poslal na potrebne preiskave.

Slika 2.: **UMRLJIVOST C25 2018**

	Število umlih		Goba umrljivostna stopnja na 100.000 preb.		Starostno standardizirana umrljivostna stopnja (evropski standard)	
	Slovenija	Goriška SR	Slovenija	Goriška SR	Slovenija	Goriška SR
Moški	211	10	20,5	17,0	14,0	9,2
Ženski	189	8	18,2	13,7	8,7	4,3
Oba spola	400	18	19,3	15,3	11,2	6,3

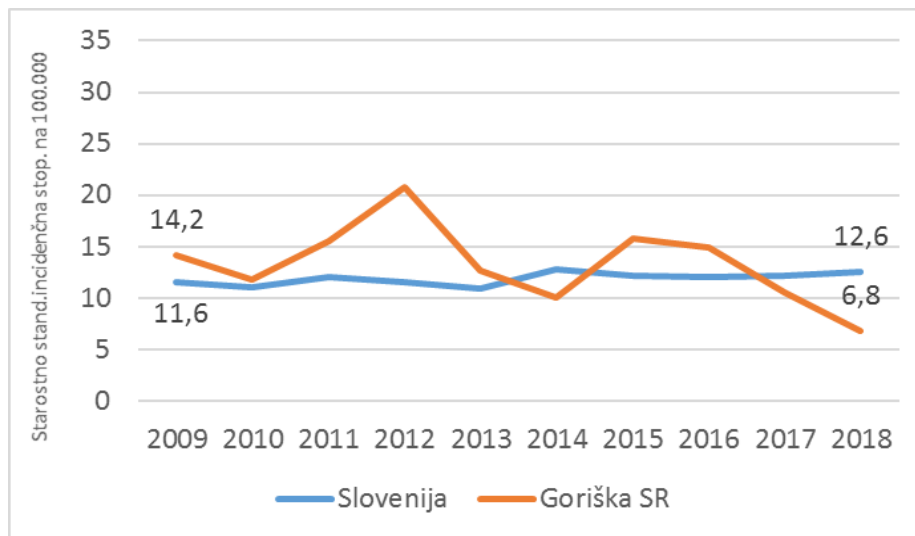
Če pa pogledamo deset letno starostno standardizirano pojavnost tega raka, kot tudi standardizirano umrljivost, je opaziti, da se trend že dolgo let ne spreminja in se prikaže skoraj v ravni črti.

Slika 3.: **Starostno standardizirana incidenca na 100.000, Slovenija in Goriška regija, 2009 -2018**

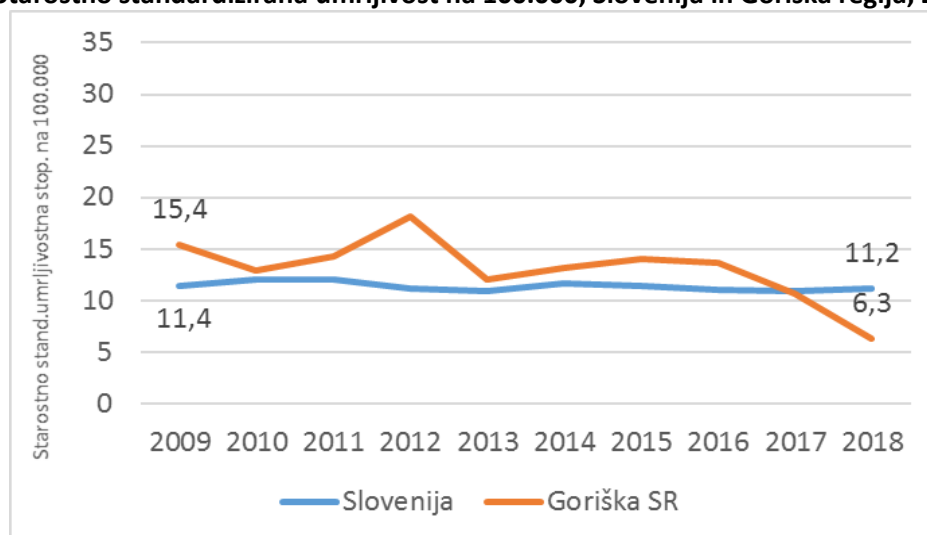
Program sofinancira

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Slika 4.: Starostno standardizirana umrljivost na 100.000, Slovenija in Goriška regija, 2009 -2018

Pot do diagnoze je zahtevna, saj je trebušna slinavka zaradi anatomske lege (zadaj v trebušni votlini), zelo slabo viden organ, tudi s standardno metodo - z ultrazvokom. Bistveno natančnejše so preiskave z računalniško tomografijo (CT) ali endoskopskim ultrazvokom. Zdravila, ki bi bilo zelo učinkovito za daljše preživetje od sedanjega, žal, za zdaj še nimamo. Pozitivne prakse z biološkimi zdravili ali z imunoterapijo, ki so dale dobre rezultate denimo pri raku pljuč ali pri melanomu, so dober znanilec upanja. Ponekod, v razvitih deželah (denimo ZDA, Kanada, Velika Britanija,...) vlagajo veliko več v zdravstvo, kot pri nas, zato imajo pri raku trebušne slinavke boljše rezultate in petletna preživetja tudi do 9 %. Za zdaj je v Sloveniji tako, da imajo največ upanja le tisti bolniki, ki so primerni za kirurški poseg, torej tisti, ki imajo zgodaj odkrito bolezen, ki je omejena na sam organ.

Več informacij: pridr. prof. dr. Marko Vudrag, predsednik Društva ko-RAK.si